

Volnost. V životě. Ve výuce. V hlavě

24.7.2026 - Zuzana Paulusová | Univerzita Pardubice

Z posluchárny rovnou na vrchol šestitisícovky, na cyklovýlet po stopách Jana Husa nebo třeba do koruny stromů. Vezme vás tam pedagog Jiří Nožička z Dopravní fakulty Jana Pernera, který učí ekonomii. Proč je pro něj důležitá volnost, jak se žije s ADHD a za jak dlouho doputuje kámen od pramene Labe až do Severního moře?

S Jirkou Nožičkou jsme se potkali v bistru Zastávka na Dopravní fakultě Jana Pernera, na které působí jedenáctým rokem. Poté, co se usadíme a prohodíme pár zdvořilostních frází, mě prakticky nepustí ke slovu. Další tři hodiny. Tenhle rozhovor byl jiný. Totiž, Jiří Nožička je jiný. Jeho mozek funguje odlišně a je až fascinující, jaké množství informací, znalostí a zkušeností všeho druhu ukrývá. A Jiří vám to potřebuje všechno říct. A ještě něco navíc.

„Život mě baví, protože mám ADHD. Nehrozí, že by se se mnou někdo nudil,“ začíná vyprávět. Na základní škole měl velmi špatné známky a nikdo nevěřil, že by mohl odmaturovat. V té době se o ADHD moc nevědělo, a tak se pracovalo s tím, že není moc chytrý. Nikdo ho nezkoumal a nikoho nenapadlo, že jeho mozek pracuje jinak. *„Rodiče mě ale naučili disciplíně a faktu, že když člověk něco opravdu chce a odpracuje si to, tak toho dosáhne. Neexistují zkratky, nemá smysl hledat zázračná řešení, viníky ani výmluvy,“* říká. A díky tomu vystudoval střední školu, udělal maturitu a přijali ho i ke studiu na Fakultu chemicko-technologickou. Zakončil ji inženýrským titulem a na VŠCHT získal doktorský. Až teprve potom zjistil, že má ADHD. *„Vnitřně se mi hodně ulevilo a pochopil jsem, že nejsem rozbitý, jsem jenom jiný...“*

Za to, že je dnes pedagogem, vděčí své mentorce docentce Hyršlové. *„Přišla s tím, že budu dobrý učitel a od čtvrtáku mě na tuto dráhu připravovala. Vůbec se se mnou ale nemazala, hodně mě v mém rozvoji posunula,“* vzpomíná se smíchem sobě vlastním Jiří Nožička. Na začátku učil ekonomiku, ale cítil, že to není ono. Pak dostal na starosti ekonomii, do které se totálně zamiloval. Nejprve ji učil na Fakultě chemicko-technologické, nějaký čas strávil na Fakultě ekonomicko-správní, kde se věnoval i popularizaci finanční gramotnosti. Dnes učí ekonomii na Dopravní fakultě Jana Pernera a svou výuku neustále zlepšuje. *„Nedávno moje hodiny navštívila vynikající metodička výuky Soňa Hermanová a společně jsme pak probírali, co na výuce zlepšit, jak ji zase posunout,“* dodává zapálený muž v mikině s logem UPCE na hrudi.

Potkáme vás v univerzitním oblečení často?

Rozhodně ano. Vyjadřuju tím svoji sounáležitost s univerzitou, které vděčím opravdu za hodně. Během studia jsem oceňoval především to, že jsem mezi studujícími nebyl jenom nějaké anonymní číslo, ale člověk. Osobní přístup akademiků mi umožnil pochopit princip vysokoškolského studia a úspěšně dostudovat. Když jsem se pak sám stal akademikem, měl jsem štěstí na vedoucí kateder, kteří mě vždycky podporovali v rozvoji. Není snadné být mým vedoucím, ale lidé tady tuto výzvu přijali.

Univerzitní tričko jste nosil i na svém treku po Jižní Americe...

To je pravda. Vyrázil jsem tam s partou kamarádů a prošli jsme nejjižnější trek planety na Isla Navarino, treky u hory Fitz Roy, O-trek kolem Torres del Paine. Na kolách jsme projeli i Velikonoční ostrov. Tričko jsem měl na sobě, když jsem vylezl třeba na vrchol šestitisícovky Uturuncu v Bolívii, když jsem byl u obratníku Kozoroha, na ledovci Perito Moreno a na spoustě dalších zajímavých míst. Moji partáci mu říkali firemní tričko (smích).

Potkal jste na cestách nějakého krajana, který UPCE znal?

Jednu humornou situaci v poušti Atacama v Chile tričko způsobilo. Když se nás skupina Chilanů ptala na jeden trek, snažili jsme se jim kamarádovou španělštinou kombinovanou s mojí angličtinou vysvětlit, že stojí za projítí. Po pár minutách konverzace se jedna dívka začala hrozně smát a česky prohlásila, že si to klidně můžeme říct i česky, když vidí tričko Univerzity Pardubice, protože je také z Česka (smích).

Sbíral jste po cestě i kešky?

Pár jsme jich našli, i když tenhle trek nebyl o keškách jako spíš o přírodě. V téhle oblasti jich zrovna moc není. Přesto mám třeba nejjížnější kešku planety mimo Antarktidu, kešku s polohou vyšší než 6000 m n. m., kešky z vrcholů sopek nebo kešku z Velikonočního ostrova věnovanou českému technikovi Pavlu Pavlovi.

Co vás baví na geocachingu?

Baví mě svojí pestrostí. Je to hra, ve které nikdo s nikým nezávodí, každý je vítěz, protože hraje svoji vlastní hru. Jejím smyslem je přivést člověka ven na nějaké zajímavé místo, které nenajde v průvodci. Spojuje lidi, kteří se chtějí bavit, chodí do terénu a rádi luští různé šifry. Geocachingu se věnuju přes 20 let, takže mám na kontě desítky tisíc keší. A baví mě na tom ta naprostá volnost v tom, co si člověk vybere a jak bude trávit svůj čas, motivuje ho to ujasnit si priority, protože prostě nejde stihnout všechno.

Jednu kešku jste založil i na UPCE. Funguje pořád?

Funguje a není ani těžké ji odlovit. Schválně si to zkuste a dejte mi vědět.

Potřebuju k tomu něco speciálního?

Stačí mít v telefonu nainstalovanou aplikaci, která vám místa s keškami ukáže, přesnou polohu ale už musíte najít nebo vyluštit sami. Její nález si zalogujete do aplikace i do přiloženého logbooku, pokud je kvůli velikosti kešky součástí. A můžete jít pro další.

Zažíváte díky keškám i adrenalinové situace?

Před geocachingem byl pro mě největší adrenalin sjezd na horském kole. Teď získávám adrenalin úplně jinak. Díky keškám jsem se naučil lézt po stromech bezpečně a neinvazivně, abych jim nijak neublížoval. Jedna keška je třeba na vrcholu nejvyššího stromu v Česku, tedy ve výšce 60 metrů, ale první větve začínají ve 45 metrech. Pro adrenalin si lezu i na skály a bez geocachingu by mě to k těmto aktivitám nejspíš nepřitáhlo.

Tohle je váš relax?

Jakmile se cvaknu do lana, všechnen můj stres zmizí. Mozek racionálně vyhodnotí, že při lezení je dobré soustředit se jenom na to, protože v koruně stromu si nemůžu dovolit jedinou chybu. Dnes tam lezu hlavně pro relax a jen málokdy kvůli kešce. A když už jsem nahoře, zbavím stromy třeba jmelí nebo je rovnou prořežu.

Co vám geocaching dal?

Dal mému životu větší smysl. Na jednom z prvních zdejších setkání geocacherů jsem potkal svou manželku. Dnes kešerské šifry luštíme spolu a máme promakaný efektivní brainstorming. Trávíme

tak volný čas i s našimi syny. Je fajn mít společné zájmy a zážitky. Hodně vděčný jsem i za okruh geocacherských přátel. Jsou to lidé podobného ražení jako já, dobíjejí si baterky pochody po horách a bivaky v přírodě.

Jezdíte také na kole, a to docela dlouhé trasy...

Za jeden cyklovýlet ujedeme třeba 1900 km, takže jsem projezdil kus Evropy. První cykloprojížďka vedla z Prahy do Brna po cyklostezce číslo 1. Pak jsme jeli od pramene řeky Moravy na její soutok s Dunajem. Na téhle trase jsme ještě využívali doprovodná vozidla, ale zjistili jsme, že to není ono. Chyběla nám volnost, a navíc jsme zbytečně zaměstnali řízením několik lidí, což vůči nim nebylo fér. Tak jsme příště zkusili jet od pramene Labe do Cuxhavenu sami a bylo to mnohem lepší. Bez závazků nás to víc bavilo.

Kam ještě jste se na kole vydal?

Jeli jsme třeba po stopách Karla Havlíčka Borovského do Brixenu. Další rok zase po stopách Jana Amose Komenského do Lešna, Amsterdamu a Naardenu. V roce 2018 bylo výročí 100 let naší republiky, a tak jsme jeli z nejvýchodnějšího města Zakarpatské Ukrajiny do nejzápadnějšího bodu Česka. Na rok 2019 připadalo 75 let od vylodění v Normandii, a tak jsem jel z pláže Omaha, kde se vylodila americká 1. pěší divize, do Chebu, který osvobodila. Jel jsem třeba také z Pardubic na nejsevernější, pak na nejzápadnější, nejjižnější a na nejvýchodnější bod Česka a odtamtud zase zpátky do Pardubic. Poslední jízda vedla po stopách Mistra Jana Husa. Z hradu Krakovce jsme jeli do Kostnice, odtamtud do Lipan a skončili jsme v Husově ulici v Pardubicích. Každý cyklovýlet měl nějaký motiv, nechal jsem si třeba po vzoru Borovského narůst knír, a tchyně mi dokonce přešila cyklistickou bundu na kabát, který Borovský nosil.

Jak vás takové výlety napadají?

Je to jedna z výhod ADHD, člověk je přirozeně kreativnější a má víc nápadů. Nevymýšlím to cíleně, vždycky to ke mně nějak samo přijde. Na úplném začátku to byly výlety podél řek. Když jsem chodíval jako malý s rodiči do přírody, vždycky mě fascinovalo, jak se z malého potůčku postupně stane řeka, která si razí cestu korytem. Začal jsem výlety od pramenů východočeských řek až po jejich ústí do větších. A pak jsem jednou přemýšlel, jak dlouho trvá kamínku doputovat od pramene Labe jen působením přírodních sil až do Severního moře, a rozhodl jsem se to zjistit.

A jak dlouho to trvá?

Podle mých měření necelých 11 dní. Knížky uváděly nějakých tisíc let, což se mi zdálo hodně. Tak jsem u pramene Labe vzal kámen, podepsal ho, dal do kapsy a vyrazil jsem na kole podél řeky. Za jedenáct dnů jsem byl v cíli a kámen vhodil do Severního moře.

Musíte mít asi hodně dobré kolo...

Vůbec. Cyklovýlety nejsou o tom, jestli máte drahé kolo. Mám obyčejného ocelového treka, kterému je kolem 30 let. Nedám na něj dopustit. Váha naloženého kola se pohybuje okolo 50 kilo, protože vezu stan a dost věcí pro všechny. Díky ocelovému rámu je snadno udržovatelné a odolné. Závady jsem si vždycky opravoval sám nebo s pomocí místních, zatímco ostatní museli hledat servis.

Nebál jste se, že vás cestou někdo srazí?

V naší republice a na Slovensku trochu ano. Člověk tu poměrně často ochutnává kapalinu do ostříkovačů a předjíždění s odstupem pár centimetrů. Kdekoliv na západ od nás to ale neplatí. Tam panuje obrovská ohleduplnost a podpora. Abychom se dostali na úroveň evropských států, má naše

silniční kultura ještě hodně co dohánět.

Proč jezdíte zrovna na kole?

Na kole jsem součástí okolí, nejsem od něj izolovaný jako ve vlaku nebo v autě a zábavná je i interakce s místními. Navíc si zlepšuju fyzickou. Ale hlavní je ta neskutečná volnost.

Zmiňujete ji poněkolkáté, proč je pro vás tak důležitá?

Je to můj leitmotiv. Věřím, že když se dá volnost rozumnému člověku, odemkne to v něm úplně jinou výkonnost. Proto se snažím, aby se i studující cítili během mojí výuky volně. Věřím, že pak se dokážou něco naučit, něco pochopit, ptát se na nejasnosti. Už Komenský říkal, že škola má být dílnou lidskosti, nikoliv mučírnou ducha.

Co je smyslem vašeho života?

Snažím se stále posouvat a každý den udělat svět lepším. Chci jít spát s pocitem, že jsem den žil a nejenom ho přežil. „Žij život, který si zapamatuješ,“ říkával Avicii. Skvělé je jít spát s vědomím, že jsem někomu pomohl pochopit nějakou nejasnost. Ten pocit, když vidím, jak se studujícím rozsvítí oči, když něco pochopí, mám rád. Někdy mi stačí, když rozesměju svoji manželku. Jindy, když zlepším prostředí, ve kterém žijeme. Baví mě organizovat úklidy přírody a pokaždé se mi vyplaví skutečný dopamin, když po úklidu vidím kontejner plný odpadu, který by jinak ležel v přírodě v našem okolí. Občas slýchám, že to je zbytečné, že v Asii jsou odpadu tuny a nic se s ním nedělá. Já ale radši měním to, co můžu změnit sám, než lamentovat nad tím, co změnit nemůžu. Vadí mi koukat na odpadky v mém okolí. Proto jsem rád, že se nám každý rok daří organizovat jarní úklid univerzitního kampusu. Přesně tohle dělá náš svět lepší. A třeba ta myšlenka časem dorazí i do Asie.

TEXT Zuzana Paulusová : FOTO Adrián Zeiner, Archiv Jiřího Nožičky

Tento text najdete v exkluzivním vydání časopisu Univerzity Pardubice MY UPCE, vydání č. 117 z května 2026, v tištěné i on-line podobě.

<https://www.upce.cz/volnost-zivote-ve-vyuce-hlave>